

Üç şahsiyet, üç muhatabiyet

İnsanın farklı farklı şahsiyetleri, o farklılığa karşı değişik duruşları olabilir, birini diğerinden ayırmadıkça yanlış davranışlar sergilenebileceği gibi yanlış hükümler de verilebilir... Yüksek makam sahibi biri, makamın gereği izzetli davranır, makam şahsiyetinden önde gelir; aynı adam evinde kendi şahsiyetini ortaya koyar, hane halkına karşı mütevazi olur. Hakkın ve adaletin tesisi için böyle davranmak durumundadır...

Yirmi Altıncı Mektub'un İkinci Mebhasında kendi şahsiyeti için böylesi bir ayırım yapar Said Nursî. Özetle buraya alalım:

"Bu biçare kardeşinizde üç şahsiyet var. Birbirinden çok uzak, hem de pek çok uzaktırlar.

"Birincisi: Kur'ân-ı Hâkimin hazine-i âlisinin dellâli cihetindeki muvakkat, sırf Kur'ân'a ait bir şahsiyetim var. O dellâliğin iktiza ettiği pek yüksek bir ahlâk var ki, o ahlâk benim değil, ben sahip değilim. (...)

"İkinci şahsiyet: Ubudiyet vaktinde, dergâh-ı İlâhiyeye müteveccih olduğum vakit, Cenâb-ı Hakk'ın ihsaniyle bir şahsiyet veriliyor ki, o şahsiyet bazı âsârı gösteriyor. (...)

"Üçüncüsü: Hakikî şahsiyetim, yani Eski Said'in bozması bir şahsiyetim var ki; o da eski Said'den irsiyet kalma bazı damarlardır...."

Bediüzzaman kendi şahsiyetini böyle üçe ayırdığı gibi kendine muhatap olmak isteyenleri de önce iki, sonra yine üç kısma ayırır: Dünya için gelenlere kapısı kapalıdır, ahiret için gelenleri ise iki kısma ayırır. Kendisini mübarek ve makam sahibi görerek gelenler; onlara da kapısı kapalıdır. Fakat Kur'ân'ın dellâli cihetiyle gelenlere kapısı açıktır, o da üç şekilde olur: Dost, kardeş, talebe...

Dost yukarıda zikredilen üçüncü şahsiyetiyle, kardeş ikinci, talebe birinci şahsiyetiyle alâkadardır... Her makamın bir bedeli, yapmakla yükümlü olduğu yükümlülükleri ve alacağı mânevî ücretler vardır...

Risâle-i Nur dairesine girenler ya dosttur, ya kardeş, ya da talebe ve Bediüzzaman'ın üç şahsiyetiyle muhataptırlar.

Nur dairesinde—yaşayanlar için—kim talebe, kim kardeş, kim dost bilemeyiz, fakat kendimizi bilebilir, kalbimiz ve vicdanımızla tarttığımızda bazen talebeye yakın, bazen kardeşe, bazen de dosta yakın olduğumuzu idrak edebiliriz... Aynı şekilde muhatap olduklarımız da benzer haller yaşayabilir; talebe ile dost arasında gidip gelebilirler. Nefis ve şeytanın hücumlarına maruz kaldıklarından böyle değişik durumda olmaları normaldir...

Yanlış olan, bir müddet dost durumuna düşmüş olan birinin yaptığını talebe makamıyla kıyaslamak ve hüküm vermek. Bu ihlâsa hâle verdiği gibi hakkaniyeti ve adaleti bozuyor, cemaat olma insicâmını yıkıyor... Makamlar karışınca hükümler âdil olmuyor, gıybet de eklenince uhuvvet gidiyor, kuvvet kalmıyor, kuru konuşmalar kalıyor geriye; o böyle dedi, şu şöyle yaptı basitliğine düşülüyor...

Üstad Bediüzzaman Said Nursî üç şahsiyetini ve kendine muhatap olmanın üç şeklini ortaya koyarken sadece tevazu göstermiyor, bize bir sistem sunuyor; siz de böyle olun, şahsî hayatınız itibarıyla birbirinizle tam anlaşamıyor olabilirsiniz, fakat dellâllık ve hizmet makamında birbirinizi sevmek ve birbirinizde fani olmak durumundasınız...

İlgili yerler okunup, mesele değişik veçhelerden müzakere edilebilir...

Hüseyin EREN